

Sylabus: UZB003 Obecná didaktika JS 2014

Vyučující

Mgr. Kateřina Trnková, Ph.D. (semináře, garant studia), Mgr. Kateřina Korcová, Ph.D. (semináře) a Mgr. Roman Švaříček, Ph.D. (semináře, přednáška).

Výuka: přednášky a semináře

Výuka se dělí na přednášky (7 přednášek za semestr podle rozpisu) a semináře (pět seminárních skupin, výuka každý týden). Účast na přednáškách je doporučena, na seminářích je účast povinná.

Témata přednášek (7)

Přednášky se konají v pondělí od 15:50-17:20 v učebně C33.

- 17. 2. Základní informace o předmětu
- 24. 2. Didaktika: její předmět, základní pojmy, výběr školy, začínající učitel, mentor
- 3. 3. Učení a učivo: cíle výuky, klasifikace cílů, způsoby a zásady formulace cílů, klíčové kompetence, vzdělávací oblasti
- 10. 3. Vyučovací metody a formy: charakteristika, ne/vhodnost použití
- 17. 3. Řízení výuky: pozitivní motivace, stanovení pravidel, vedení, dramaturgie vyučovacích hodin, komunikace ve výuce, plánování výuky, vztah učitele a žáka
- 24. 3. Hodnocení a diagnostika žáka
- 31. 3. Sebereflexe učitele, další vzdělávání učitele, kritéria ČŠI

Seminární skupiny

Účast v seminářích je povinná, každý student musí být zapsán v jedné seminární skupině. Do seminárních skupin se student přihlašuje v Informačním systému MU.

Podmínky pro ukončení kurzu

Podmínkou je splnění tří částí:

1. Prezentace cvičného výstupu a odevzdání písemné přípravy výstupu (celkem je možné získat 50 bodů)
2. Písemný test na konci semestru (celkem je možné získat 50 bodů)
3. Docházka v semináři (minimální účast je 80 %)

Pro úspěšné absolvování kurzu je nutné účastnit se cvičení v semináři, získat nejméně 33 bodů

z testu a 33 bodů z cvičné hodiny. Písemný test s pěti otevřenými otázkami bude vycházet z přednášek a z kapitol z povinné literatury.

Příklady testových otázek z minulých let:

1. Co to je výkonový cíl? Uveďte jeho definici a na příkladu ukažte, jak byste jej utvářeli.
2. Vyjmenujte a zdůvodněte 5 argumentů pro a 5 proti použití skupinové výuky. Nestačí napsat, že např. vyžaduje náročnou přípravu.
3. Jaké existují metody výuky a jak se člení?
4. Co to je reflexivní cyklus? Jaký má význam? Popište a vysvětlete jednotlivé kroky.
5. Uveďte a vysvětlete 8 principů hodnocení ve škole.

Hodnocení: A (100-94 bodů), B (93-87 bodů), C (86-80 bodů), D (79-73 bodů), E (72-66 bodů), F (méně než 66 bodů celkem; méně než 33 bodů z cvičného výstupu nebo testu).

Cvičný výstup

Skupina dvou studentů si připraví jednu hodinu výuky (45 minut) na libovolně vybrané téma ze svého oboru (přípravu hodiny vypracuje písemně a odevzdá jej 3 dny před dnem prezentace cvičného výstupu). Z celé připravené hodiny si vybere **pouze 15-18 minut** a tu zrealizuje jako **cvičný výstup**. Výstup sledují ostatní studenti, kteří zaujímají a simulují roli žáků (např. mohou být dotazováni, odpovídají,...).

Po skončení je cvičný výstup ostatními studenty a vyučujícím reflektován a hodnocen s cílem poukázat na zdařilé části výstupu i na ty nepovedené a navrhnout jiné řešení situace či zpracování tématu.

Příprava musí obsahovat:

1. **téma z oboru**, který student studuje
2. **určení školy a ročníku**, pro kterou je příprava zpracovaná
3. jasnou **formulaci cíle** hodiny, použité **metody**, **motivaci** studentů
4. nejméně jednu **klíčovou kompetenci**, kterou má připravená hodina rozvíjet

Rozsah písemné přípravy se musí pohybovat v rozsahu 2-8 stran (včetně použitých výukových materiálů – obrázků, cvičení...).

Cvičný výstup **nemá mít formu frontální** výuky, kdy posluchač pouze odpřednáší látku daného oboru. Krátký výklad může být součástí výstupu, je třeba ho ale **kombinovat s dalšími metodami, které zapojí do výuky i studenty**.

Délka prezentace: 15-18 minut

Komentář a diskuse: 10 minut

Povinná literatura

Kalhous, Zdeněk, Obst, Otto. *Školní didaktika*. Praha: Portál, 2002. (vybrané kapitoly)

Kapitoly z knihy *Školní didaktika* (13)

1. Didaktika jako věda a jako nástroj učitele
 7. Pedagogickopsychologická diagnostika a evaluace
 9. Didaktické zásady
 10. Výukové cíle a jejich taxonomie
 11. Organizační formy výuky
 12. Výukové metody
 13. Učební úlohy ve výuce
 14. Materiální didaktické prostředky
 15. Význam jednotlivých faktorů ve výuce
 16. Projektování výuky
 17. Realizace výuky
 18. Kázeň ve výuce
 19. Hodnocení výsledků výuky
- (čísla označují kapitoly z knihy)

Doplňující literatura

Cangelosi, James S. *Strategie řízení třídy: jak získat a udržet spolupráci žáků při výuce*. Praha: Portál, 1994. 289 s. ISBN 80-7178-014-6.

Cohen, Louis, Manion, Lawrence, Morrison, Keith. *A Guide to Teaching Practice*. 5th ed. Oxon: RoutledgeFalmer, 2006. 460 s. ISBN 0-415-30675-2.

Kyriacou, Chris. *Klíčové dovednosti učitele: cesty k lepšímu vyučování*. Praha: Portál, 2004. 155 s. ISBN 8071789658.

Pasch, Marvin a kol. *Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině*. Praha: Portál, 2005. 416 s. ISBN 80-7367-054-2.

Petty, Geoffrey. *Moderní vyučování*. Praha: Portál, 1996. 380 s. ISBN 80-7178-070-7.

Mezinárodní akademie vzdělávání. UNESCO. *Efektivní učení ve škole*. Praha: Portál, 2005. 142 s. ISBN 80-7178-556-3.

Šedřová, Klára, Roman Švaříček a Zuzana Šalamounová. *Komunikace ve školní třídě*. Praha: Portál, 2012.